

Átjáró (4.) 2015/ 1.

Elfeledett pincék mélyén - Elfeledett borvidékek

Az Átjáró folyóirat 4. számával izgalmas és reményeink szerint gondolatébresztő utazásra hívjuk olvasóinkat a magyar borkultúra múltjába, a történelmi Magyarország egykor nagy hírű, mára azonban megkopott fényű, teljesen elfeledett, vagy éppen újjászülető borvidékeire. Bár a Kárpát-medence az európai bortermelő övezet északkeleti határán helyezkedik el, a kivételes klimatikus viszonyoknak köszönhetően Magyarország hosszú évszázadokon keresztül bornagyhatalomnak számított, sőt a 19. sz. végére hazánk – Franciaország után – a kontinens második legnagyobb bortermelő országává vált.

Tekintettel a bor gazdasági életben betöltött fontos szerepére és arra, hogy a Kárpát-medence minőségi bortermelésre alkalmas területei nagyjából egybeestek az összefüggő magyar nyelvterülettel, a szőlőművelés és a borkészítés jelentős kultúraformáló szerepet töltött be a lokális közösségek életében és - a nemzetállami gondolat megjelenésétől kezdve - az általában vett magyar kultúrában. Ez a kultúraformáló erő nagy szerepet játszott abban, hogy ember és természet sajátos együttműködéséből létrejöttek azok az egyedi hagyományokkal, szokásokkal, gazdasági tradíciókkal rendelkező kultúrtájak, melyeket ma történelmi borvidékeként ismerünk. Ezek közül Tokaj, Villány vagy Eger neve ismerősen cseng minden magyar ember számára. Más – az előbbieket korábban nagyságban, hírnévben, minőségi borkészítésben olykor felül is múló – borvidékek azonban a török hódoltság, a filoxéravész, a trianoni békeszerződés vagy a szőlő és bortermelést is érintő kollektivizálás és tervgazdálkodás hatásainak következtében elveszítették korábbi jelentőségüket és mára kivesztek a köztudatból.

Az Átjáró folyóirat 4. száma ezekhez a borvidékekhez szeretné közelebb vinni olvasóit, megismertetve őket megkopott fényű, vagy épp újjászülető borvidékeink – például a Szerémség,

Arad-hegyalja, Érmellék vagy Csongrád, Nagy-Somló, Bükkalja – értékeivel, hagyományai-
val, múltjával és körvonalazódó jövőjével. Célunk, hogy multidiszciplináris megközelítésben
vizsgáljuk meg ezen borvidékeink értékeit és az ezekből kibontakozó újjáélesztési kísérleteket,
illetve az ezekre alapozható revitalizációs lehetőségeket. Tesszük mindezt azért, mert hisszük,
hogy a bor gazdasági és kulináris szempontból a jelenleginél hangsúlyosabb szerepet kell, hogy
kapjon a lokális közösségek boldogulásának és boldogságának megteremtésében.

Ehhez a vállalkozáshoz várjuk szerzőtársaink jelentkezését, akiktől a teljesség igénye
nélkül az alábbi témákban várunk tudományos igényű munkákat:

- Elfeledett, újjászülető borvidékeink történeti bemutatása (török hódoltság,
filoxeravész, Trianon, tervgazdálkodás hatásai)
- Hagyományok, tradíciók elfeledett borvidékeinken
- Gazdasági szokások, berendezkedés, stratégiák az egykor híres, mára elfeledett
borvidékeinken
- Elfeledett borvidékeink agrártörténeti bemutatása (művelésmódok, nemesítés,
eszközhasználat, növényvédelem, feldolgozási technológiák)
- Helyi szőlő és borfajták ismertetése.
- Hajdan híres borvidékeink építészeti, tájképi bemutatása
- Elfeledett borvidékeinkkel kapcsolatos emlékezet, narratívák
- A szőlőtermelés és borkészítés helyi szabályozása - hegyközségek
- Termelői és értékesítési közösségek, szövetkezetek érdekvédelmi szervezetek
- Feledésbe merült történelmi borvidékeink művészeti, irodalmi reprezentációi
- Turisztikai, gazdasági lehetőségek elfeledett, újjászülető borvidékeinken
- Revitalizációs kísérletek (sikerek, kudarcok)
- Az újjáélesztés nemzetközi példái.
- Elfeledett borvidékeink egykor és ma a piacon (marketing stratégiák, eszközök,
lehetőségek)
- A borvidéken élő ember életmód-stratégiáinak bemutatása
- Egykori borkereskedelemre épülő kulturális kapcsolatok, kölcsönhatások

Várjuk tehát mindazon szerzőtársainkat, akik hozzánk hasonlóan gondolkoznak a magyar
bor szerepéről, hogy kalauzoljanak el minket Ménes, Kisgéres, a miskolci Avas, a Ság-hegy,
Buda, Csongrád, Tolna vagy Zala elfeledett szőlőhegyeire; gyomláljuk ki, szántsuk fel, fog-
juk művelésre az elhanyagolt szőlőskerteket, nyissuk ki együtt ősi pincék nyikorgó, pókhá-
lóval szőtt ajtajait, tisztogassuk meg a penészes, poros palackokat, engedjük szabadon az
ezekbe zárt ízeket és illatokat, az egykor itt élt emberek, közösségek szellemét és az újjá-
születés dűlőkben, pincésarkokban ma még rejtőzködő, vagy éppen ébredező géniuszeit.

A kéziratokat 2015. április 20-ig várjuk a szerkesztőség

atjaro.info@gmail.com címére.

www.atjaro.org